

WNETRZE

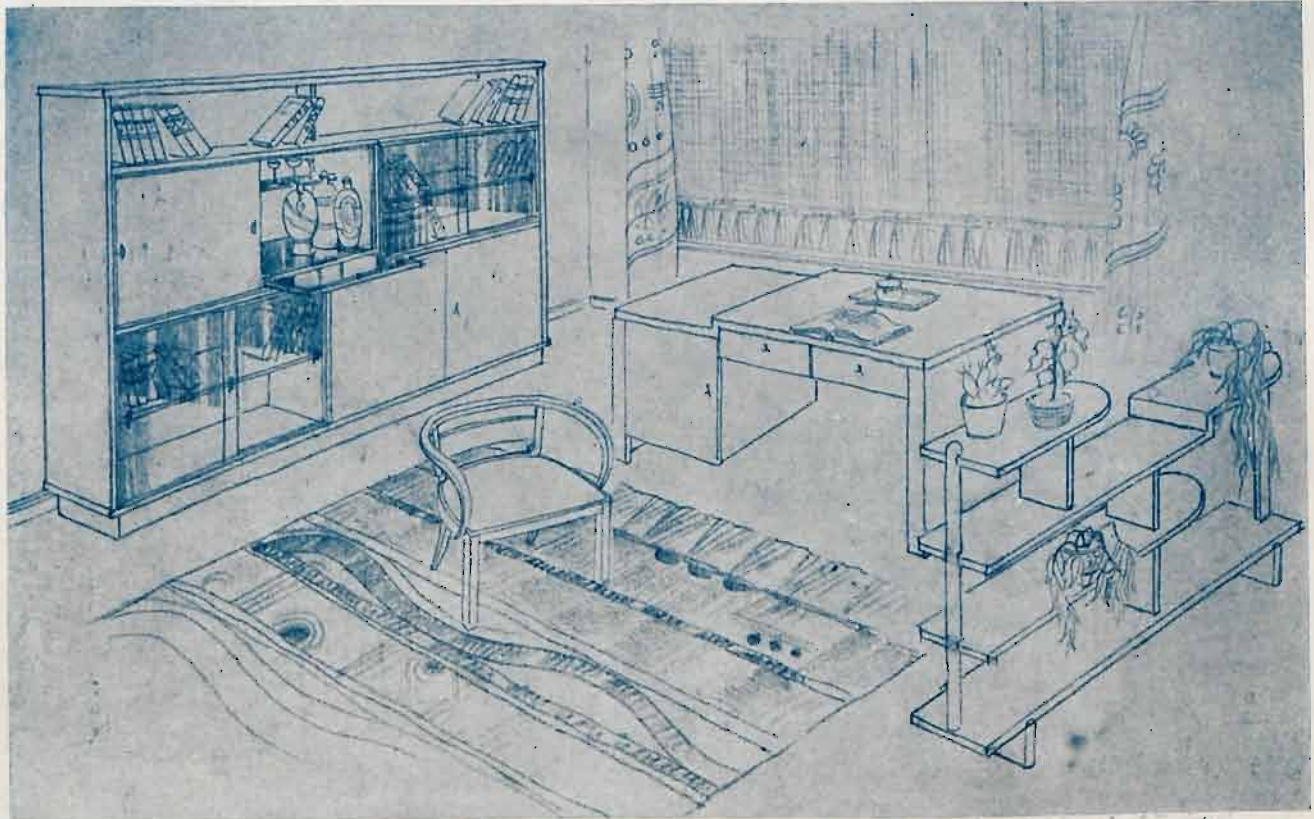
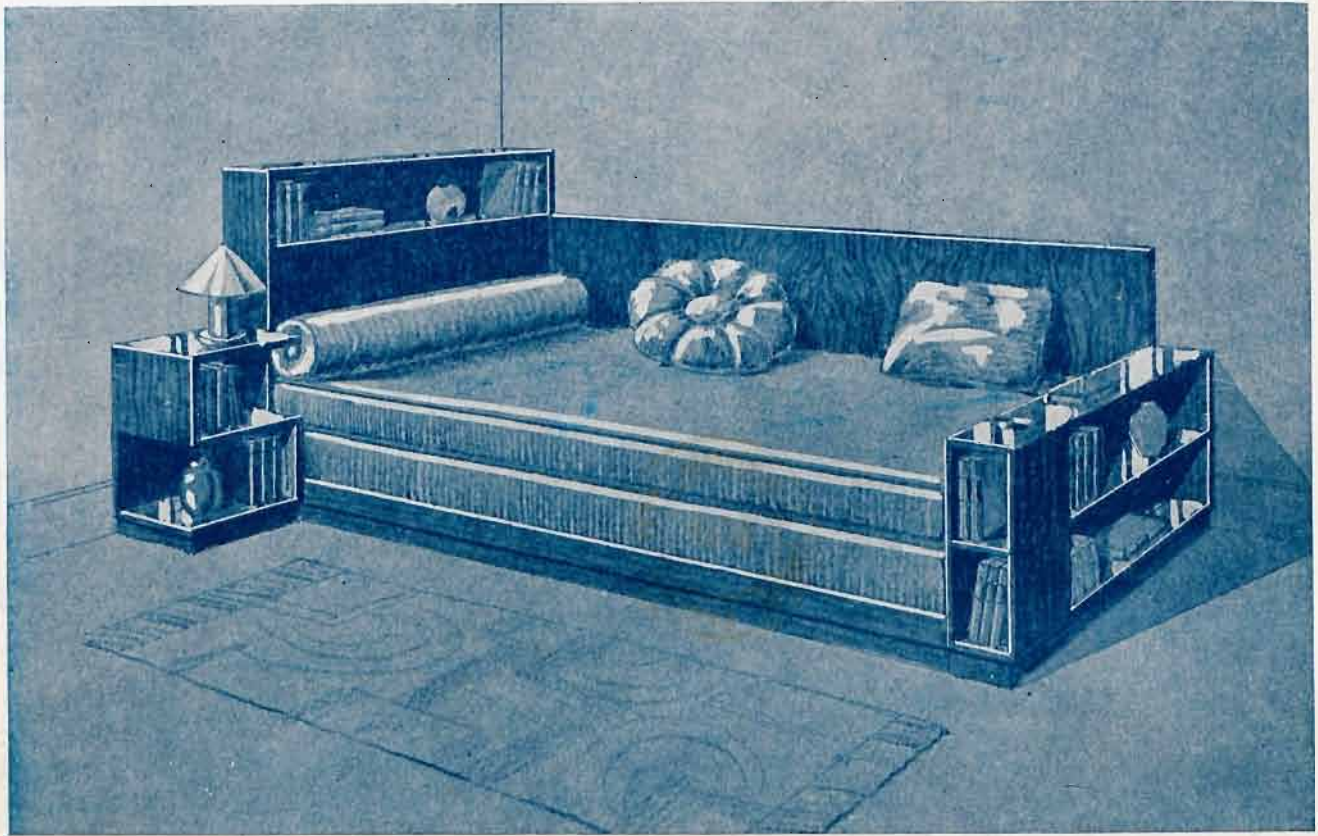
II 55. P.

ROK 1933

Handwritten signature

N. 4

Projekt i wykonanie Fabryki Mebli Artystycznych OTTO PFEFFERKORN, Bydgoszcz.
Oddziały: Warszawa, Bielańska 4. — Katowice, Poprzeczna 10.

wnętrze

MIESIĘCZNIK POŚWIĘCONY NOWOCZESNYM
MEBŁOM I URZĄDZENIOM WNETRZ

REDAKCJA I ADMINISTRACJA – WARSZAWA, UL. BEMA 91 m. 20. TEL. 636-60. P. K. O. Nr. 26.190.

ROK II

1933

Nr. 4

Inż. Arch. Kazimierz Proszyński

STANDARD

Długie, szare budynki, ciemne, smutne, brudne koszary społeczne, poszatkwane w gęste szprosły, standart okienka z których jakaś beznadziejność wyje.

Przejdźmy te mroczne, zaśmiecone schody, otwórzmy te popaczone drzwi z których farba zlazła już dawno, wejdźmy do ciemnej wąskiej kieszki która nas wprowadza po mieszkaniu.

Nazywa się to nie wiem dlaczego dwa albo trzy z wygodami, bo cały wysiłek projektodawcy poszedł w kierunku robienia ludziom na złość.

Sufit pęka, klepka się wzdęła, tynk się sypie.

W pokoju sypialnym niema miejsca na łóżko, bo odstęp od ściany do okna jest za mały, a przy ścianie kominowej wielkie, dwuskrzydłowe, monumentalne drzwi rozpanoszyły się tak szeroko, że niema już miejsca na nie. Spróbujmy postawić łóżko głową do ściany. Nie można, bo piec grzeje za mocno. Chcemy gdziekolwiek postawić kanapę, spotykamy grzejnik po drodze. Zato cały szereg odcinków ściany ginie nieutilitarnie.

W gabinecie światło pada na piszącego z prawej strony, biblioteka się nie mieści bo drzwi przecinają ścianę na osi. Tego wymaga przecież monumentalność...

I tak zawsze i wszędzie.

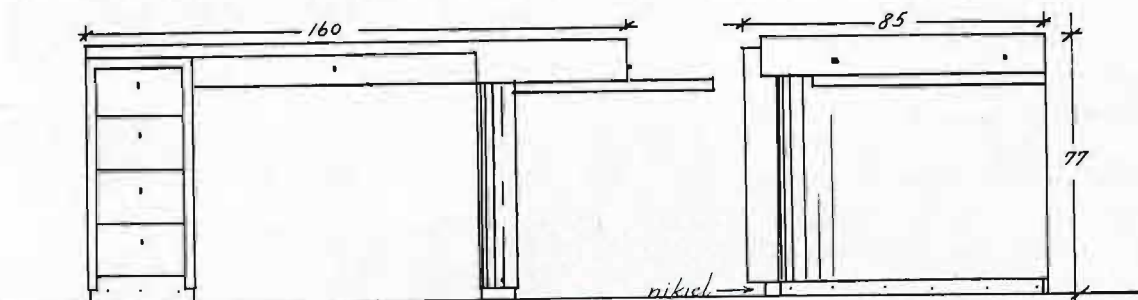
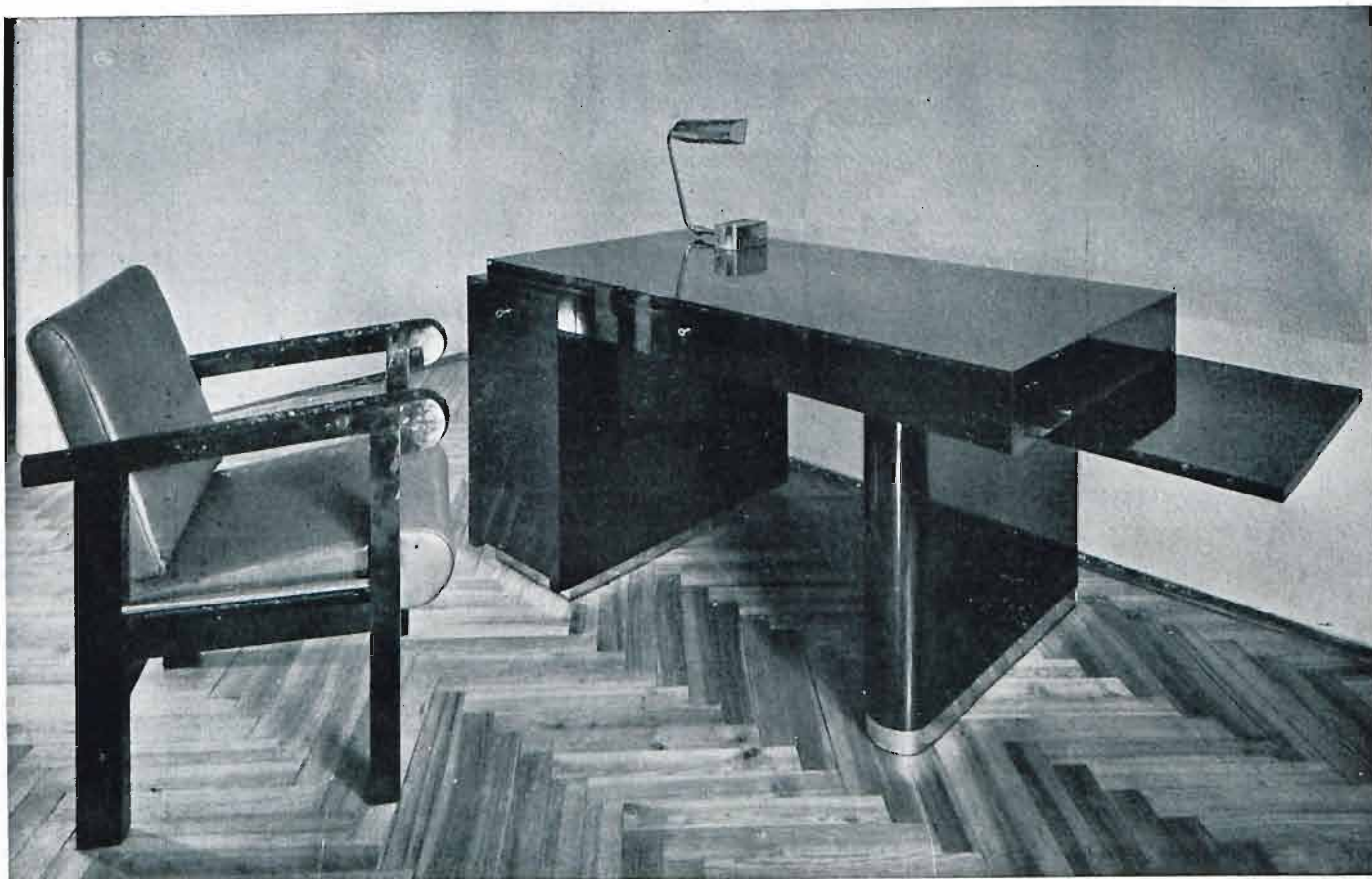
Byle tanio, i szybko.

W tych warunkach należy stworzyć wnętrze.

Wnętrze jest funkcją architektury zewnętrznej i naodwrot. Nie wystarczy jednak wy-

112. Proj. Arch. Edward Seydenbeutel (W-wa) — Kominiek. Marmury i lustra wyk. f. Teodor Felkel (W-wa), roboty zdruńskie i układanie płytek terrakotowych wyk. f. B. Walczyński (W-wa), pręty metalowe W. Puchalska i S-ka (W-wa), roboty malarskie i lakier. drzwi f. K. Broszkiewicz i Syn (W-wa). Fot. E. Köch (W-wa).

113—115. Proj. Inż. Arch. Kazimierz Proszynski (W-wa).
 Biurko palisandrowe polerowane (obramowanie nikiel), fotel kryty skórą
 „prune“ kozłową. Metal wyk. f. W. Puchalska i S-ka (W-wa). Lampę
 na biurko f. Antoni Filipkowski (W-wa). Fotel f. W. Maciąg (W-wa).
 Fot. E. Koeh (W-wa).

116. Proj. Inż. Arch. Kazimierz Proszyński (W-wa) — Biurko palisandrowe polerowane, fotel kryty skórą „prune“ kozłową. Fotel wyk. f. W. Maciąg (W-wa). Metal f. W. Puchalska i S-ka (W-wa). Lampę na biurko f. A. Filipkowski (W-wa).

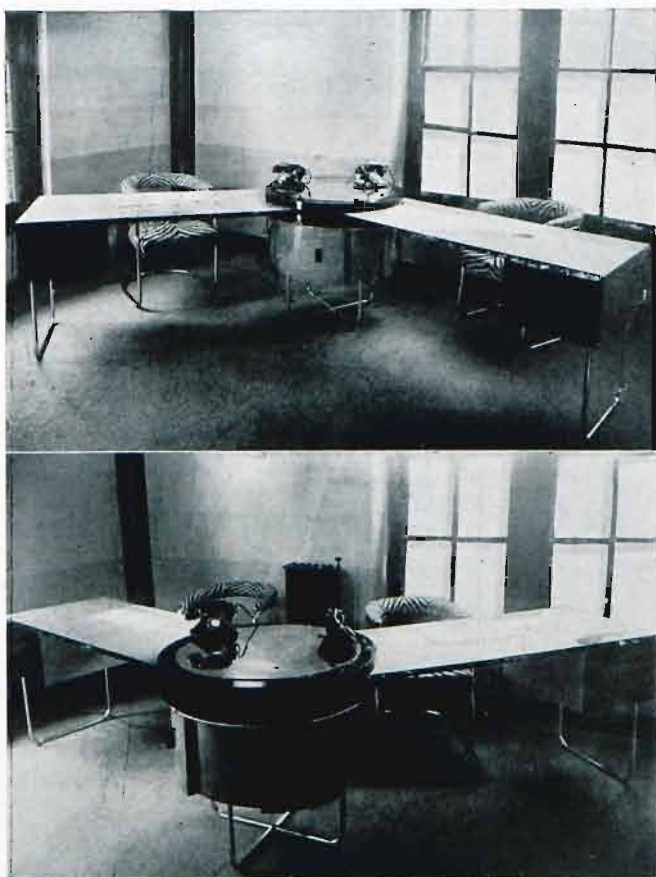
Fot. E. Koch (W-wa).

117. Proj. Inż. Arch. Kazimierz Proszyński (W-wa). Lampa na biurko posrebrzana, przybory do palenia niklowe. Lampę wyk. f. A. Filipkowski (W-wa).

118. Proj. Arch. Nina Jankowska (W-wa) — Gabinet adwokacki. Gruszka polerowana, kanty z palisandru indyjskiego. Biblioteka do rozbudowy, podzielona na kilka części z których jedna przystłonięta jest szybkami kryształowymi, część dyktą przesuwaną pozostałe półki otwarte.

Fot. E. Koch (W-wa).

119. Proj. Inż. Arch. V. Pilichowski i G. Sigalin (Londyn — W-wa) — Biurko obrotowe z coctail-barem w gabinecie dyr. B. w Londynie.

120. Proj. J. Grzędzińska („Ład“ W-wa) — Fotel — jesion, pokrycie lniane tkaniną „Ład“.

121. Proj. Marjan Sigmund („Ład“ W-wa) — Gabinet wyk. w jesionie, pokrycie i makaty na ścianach „Ład“. Meble i roboty tapicerskie wyk. f. A. T. Bandych (W-wa).

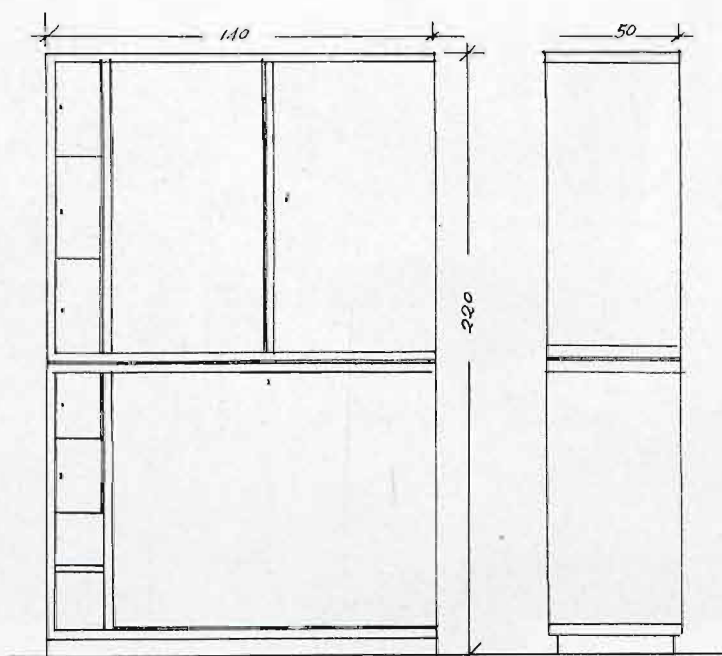
122. Proj. M. Sigmund (W-wa, „Ład“) — Fotel — Jesion.

123. Proj. M. Sigmund (W-wa „Ład“) — Fotele do bridge'a — jesion. Stolarkę i roboty tapicerskie wyk. f-ma A. T. Bandych (W-wa).

124. Proj. Arch. Roman Schneider (W-wa, „Ład“) — Półki na książki i fotel wykonane w sośnie opalanej. Obicia lniane wykonane w pracowniach „Ładu“.

125. Rysunek bielizniarki do ilustr. Nr. 126.

nalezienie samej formuły, gdyż każda formuła prowadzi z natury rzeczy do standaryzacji. Twórczość jest bowiem wypadkową intuicji i logiki. Jedynie współpraca tych dwu czynników daje dobre rezultaty.

Decydujący wpływ na budownictwo mają laicy i przedsiębiorcy. W interesie tej grupy ludzi leży przede wszystkim standaryzacja, która z natury rzeczy przy mniejszej pracy daje większe zyski. Przemawia to silnie do klienta. Tani towar bezkonkurencyjny. Architekt otrzymuje ryczałt, wykonawca ma stałą tanjotę.

Wszyscy są zadowoleni.

Umysłowość XIX stulecia znalazła swój wyraz w pewnej segregacji pojęć o sztuce, stworzyła formuły i poszufladkowała wszystkie lepsze odruchy twórczości człowieka. Stworzyła „style“.

Styl jest rzeczą nieistotną i nigdy w praktyce nie istniał. Szlachetna architektura wszystkich minionych okresów wykazuje stałe niezmiennie podstawy konstrukcyjne przy których dekoracja może istnieć albo nie, niczem nie zmieniając wartości budowli.

W chwili gdy architektura odbiega od podstawowych założeń klasycznych i przerzuca się na powierzchniową dekoracyjność, zrywa zazwyczaj ten ścisły związek, jaki istnieje między otoczeniem a bryłą budowlaną i jej zawartością. Odsuwa tym samym człowieka od przestrzeni, stwarza izolację między światem wewnętrznym i zewnętrznym, czego nie posiadały nawet miasta średniowieczne aczkolwiek odgródzone od świata wysokimi murami obronnymi.

Nowa burżuazja epoki rewolucyjnej nie wniosła z sobą do życia nic prócz kapitałów na podstawie których rozwinęła się po to, by w sto lat później stworzyć epokę w której zaczęto szukać nowych form kulturalnych wynikających z nowoczesności.

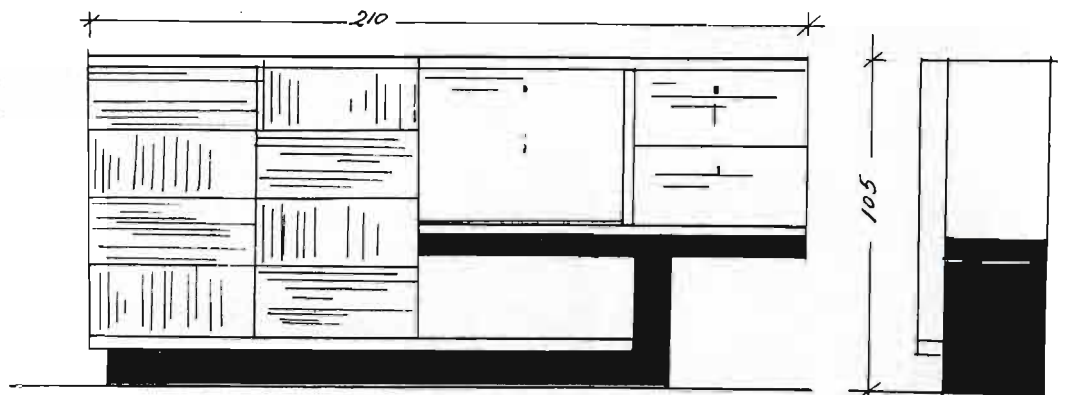

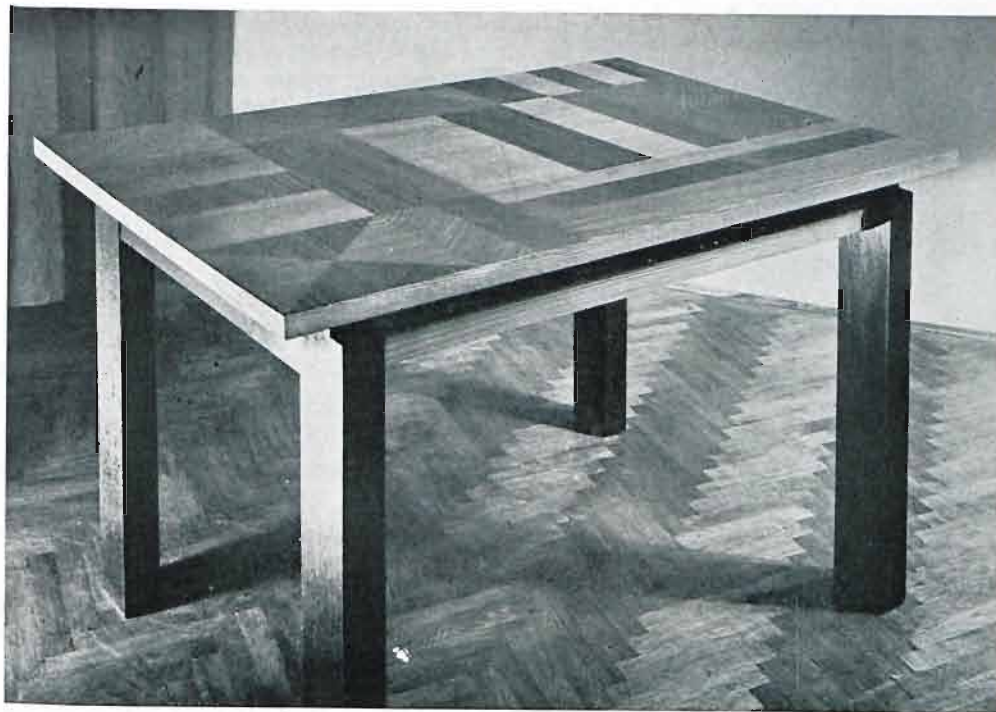
126. Proj. Inż. Arch. Kazimierz Proszyński (W-wa). Bielizniarka zebra (znigana) mat. Taboret metal. wyk. f. W. Puchalska i S-ka (W-wa). Bielizniarkę wyk. zakład stol. Wł. Komorowski (W-wa).

Fot. E. Koch (W-wa).

127 — 128. Proj. Inż. Arch.
 Kazimierz Proszyński (W-wa)—
 Bufecik jesion biały mat. i czarny
 dąb. Obraz „Martwa natura“ Henry-
 ka Grunwalda. Taboret metal. wyk.
 f. W. Puchalska i S-ka (W-wa).
 Bufecik wyk. zakład stol. Wł. Ko-
 morowski (W-wa).

Fot. E. Koch (W-wa).

129. Proj. Inż. Arch. Kazimierz Proszynski (W-wa) — Stół (stołowy pokój) jesion biały mat. i dąb czarny, wyk. zakład stol. Wł. Komorowski (W-wa). Fot. E. Koch (W-wa).

Sto lat vegetacji na powierzchni w formie starych tradycji pozostawia jednak pewne piętno na społeczeństwie. Pozostają pewne pojęcia, które niełatwo wypełnić chociażby dlatego, że zawsze taniej kosztuje iść drogą utartą, niż zmuszać się ciągle do myślenia.

Być może, iż w tym tkwi przyczyna, że nowoczesne dzielnice Warszawy nie odbiegły wiele od prototypu z ulicy Kruczej i Hożej. Pojedynczych wysiłków nie można brać pod uwagę. Wielkie bloki budowlane zmniejszyły jedynie kubaturę mieszkań. Pod względem planu i przekroju nie wiele się zmieniło. Z dziedziny postępu należy jednak wymienić fakt, że dzięki propagandzie higieny zaczęła ludność kąpać się w łazience. Dotychczas bowiem wanna służyła do moczenia bielizny, czasem raz na rok pływały w niej wigilijne ryby.

Jest to zbiorowy wysiłek klienteli, komitetów rozbudowy i luminary świata architektury. Tym ostatnim zresztą nie można czynić wyrzutów skoro wzięci w tryby klienteli i maszyny administracyjnej muszą przecież dać jeść swoim żonom i dzieciom.

Architektura nowoczesna jest architekturą przestrzenną, ląka powietrze całą piersią, pławi się w słońcu. Daje pełnię możliwości dla talentu, tragiczne zaś rezultaty w kontakcie z miernotą, której zewnętrzną pokrywką dla słabego architekta jest najczęściej pewien hyperintellektualizm. Jasną jest rzeczą, że człowiek tępy z natury i nieobdarzony intuicją twórczą musi szukać ratunku na drodze logiki. Jednostronne traktowanie tematu stwarza jednak formułę, produkuje standart, zabija twórczość.

Jeżeli więc fachowiec ma nawet tyle trudności przy rozwiązywaniu najprostszych zagadnień, cóż wart jest wobec tego wysiłek laika?

Dlatego też oderwane pojęcie istoty wnętrza jest nie do pomyślenia.

Oddawanie poszczególnym projektodawcom, różnych części kompleksu tej maszyny jaką jest dom, prowadzi do opłakanych wyników. Jeżeli weźmiemy jednak pod uwagę, że znikomy tylko procent architektów ma jakieś takie pojęcie o konsekwencji jaką pociąga za sobą źle rozwiązany plan budynku, to staniemy niemal że w sytuacji bez wyjścia.

Sytuacja staje się tembardziej rozpaczliwą, że w stosunku do zarobków budowlanych zarobki „architekta internisty” są minimalne. Poza to opracowanie detali wnętrza wymaga znacznie większej pracy niż projekt samej bryły budowlanej, wskutek tego znany architekt o wielkiej klienteli nie zadaje sobie zupełnie fatygi tym tematem. Poprostu nie opłaca mu się.

Stąd usus, że wnętrzem właściwie nikt się specjalnie nie interesuje. Poprostu kupuje się meble w magazynie, meble te stoją gotowe, można je nabyć szybko i tanio. Mieszkanie staje się z biegiem czasu graciarnią do której powoli dochodzą prezenty przyjaciół i krewnych.

Bywają jednak niekiedy wypadki, że klient zwraca się do architekta z prośbą o „zaprojektowanie wnętrza”. Najczęściej jednak zwraca się on do „specjalisty” w tej dziedzinie. Wówczas i projektodawca wkracza w labirynt błędów swego poprzednika i cały jego wysiłek twórczy idzie właściwie w kierunku tuszowania błędów tego, który budował dom a zapomniał o tem, że w tym domu trzeba mieszkać.

130. Proj. Inż. Arch. Kazimierz Proszyński (W-wa). Pokój bawialny, fotelik do bridge'a — szary jawor, poręcze czarne polerowane, lustro oprawne w nikiel. Fotel wyk. f. W. Maciąg (W-wa).

Fot. E. Koch (W-wa).

W tem tkwi poniekąd niebezpieczeństwo dla kultury. Stare cywilizacje waliły się w chwili nadprodukcji środków kulturalnych, których rozwój wyprzedził technikę. Dziś mamy objaw odwrotny.

Człowiek bez podstaw, posiadający ogromne środki techniczne myśli przede wszystkim kategorjami, które mu przynoszą dochód. Dąży do standartu.

Stąd potrzeba selekcji materiału ludzkiego.

Czynnikiem powołanym do tego są przede wszystkim wyższe uczelnie. Nie tędziemy jednak dalecy od prawdy bawierząc, że 50% nowowstępujących na studia architektoniczne nie nadaje się zupełnie do tego fachu. Skutkiem tego jest nadprodukcja miernoty która kładzie wybitne piętno na wszystkich objawach życia.

Niema jednak sposobu usunięcia tego czynnika skoro otrzymanie dyplomu jest uwarunkowane wykonaniem projektów bez względu na ich poziom. Byłe otrzymać stopień dostateczny. Stosowanie terminów i rygorów nie prowadzi do niczego. Najwyżej odpadnie element zdolniejszy, jako zazwyczaj bardziej leniwy i niewyrobiony życiowo. Miernoty pokrywają pracą brak zdolności i zazwyczaj kończą studia prędzej od jednostek wysoko uzdolnionych.

W żadnym jednakże fachu prawdopodobnie talent nie jest rzeczą tak pierwszorzędnej wagi, jak w architekturze. Można znaleźć wielu doskonałych wykonawców, projektodawców można policzyć na palcach.

Najlepsze maszyny, najwymyślniejsza technika jest jednak rzeczą obliczoną na szybką amortyzację. Architektura musi przetrwać pokolenia, musi zostać wykładnikiem kultury danej epoki.

Popatrzmy na nowoczesną Warszawę.

Dziesięć lat temu było źle, dziś już jest beznadziejnie.

I nic się nie zmieni, póki architekt nie będzie miał głosu decydującego.

Mniejsza o to gdy chodzi o rzeczy krótkotrwałe jak lokale handlowe, kina, mniejsze teatry i cały ten drobiazg obliczony na krótką amortyzację. W tej dziedzinie obliczonej na doraźny efekt i krótki pobyt jednostki można od biedy posługiwać się sztuczością. Co innego gdy mamy do czynienia z obiektem na który człowiek patrzy całe swe życie.

Konstrukcja nowoczesna jest wyrazem postępu techniki, która łatwo już rozwiązuje każde zagadnienie, umie znaleźć wyjście w każdej sytuacji, posiada możliwości nieograniczone. Teoretycznie wszystko jest możliwe. Istnieją najwyżej trudności finansowe.

131. Proj. Inż. Arch. Kazimierz Proszynski (W-wa) — Fotel zebra (znigana) mat. poręcze z pasów skórzanych. Fotel wyk. f. W. Maciąg (W-wa). Klamry metal. wyk. W. Puchalska i S-ka (W-wa). Pasy f. E. i Z. Fiedotow (W-wa). Fot. E. Koch (W-wa).

KLIJENTE LA

Wielka firma meblarska. Sześć potężnych okien wystawowych mizdrzy się do klientów. Są i kwiatki pozłacane i przymilne amoretki, kto woli może otrzymać fotel z łabędziem, jest także do wyboru orzeł i karjatyda, girlandki, festony. Wszystko jest.

Róża jest żoną bogatego przemysłowca, przyjechała właśnie z Tomaszowa po garnitur do sypialnego. Jej starsza siostra nie zrobiła jeszcze takiej kariery. Poprostu jest intelektualistką i mieszka na Tłomackiem. Zna się jednak na stylach. Bajła na pewno dobrze wybierze.

Dobry i cierpliwy sprzedawca zachwala zgrabnie swój towar:

—Polecam pani przepiękny garnitur w stylu „Lui-kez“, niech pani sama oceni wytworność tej linii.

—Tak, owszem cedzi pani Róża, tylko te nóżki to mi się nie podobają!

—Nóżki, co jest nóżki—wtrąca Bajła z irytacją—czego chcesz od te nóżki, to przecież Ludwik tak kazał!

Cóż robić, kiedy kazał?

Dobrze że to Ludwik. Ale Ludwik już nikomu dziś nie rozkazuje i stąd kłopot.

Corbusier jest jeszcze za mało popularny by architekt mógł klienta przygwoździć jego autorytetem

Architekt jest wogóle osobą podejrzaną. Fach.

jego jest niewyraźny. Ani to inżynier, ani malarz. Tyle czasu obywano się bez niego.

Od kiedy powstała Adrja, w Warszawie zawrzało. Zaczęła się modernizacja gwałtowna. Każda rodzina ma jakiegoś przyjaciela architekta który za darmo robi projekt.

—Tylko pamiętaj, żeby było solidnie i tanio.

Łojek i Szczerbiński mają stanowczo pecha. Na Gęsiej, Ogrodowej, na Chłodnej wszystko taniej i solidniej. Na Gęsiej, Ogrodowej kwitnie sztuka nowoczesna.

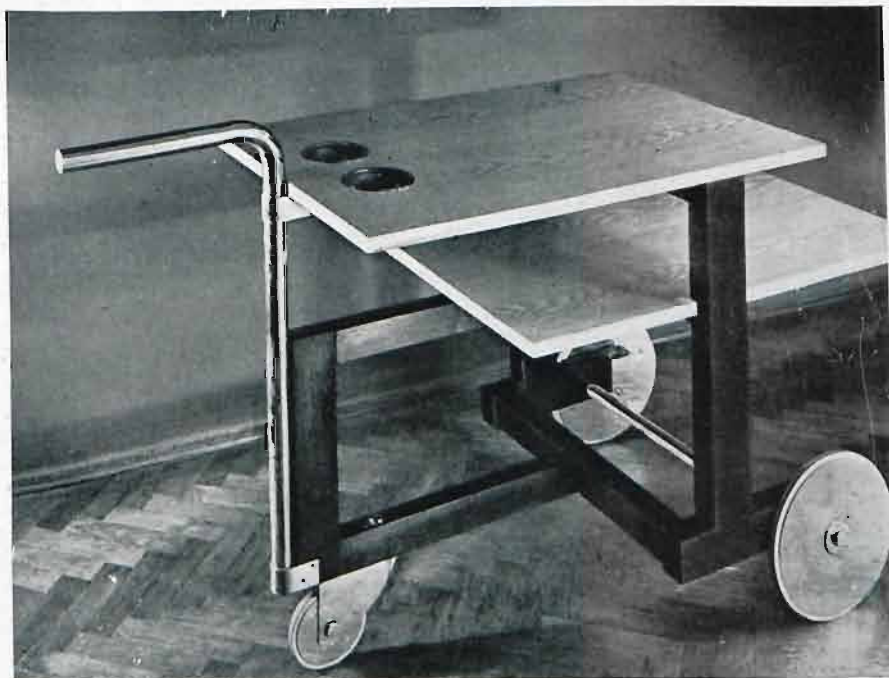
W śródmieściu wszystko po staremu. Architekt musi biegać na Gęsią.

Jest w większości wypadków traktowany przez klienta jako przedsiębiorca.

Jest odpowiedzialny jeśli malarz upije się w piątek zamiast w sobotę i zgubi klucze od mieszkania. Jeżeli wapno zgryzie farbę, to także jego wina. Bywają i gorsze wypadki. Przyłączam autentyczny dokument polubownej ugody architekta z rozdrażnionym klientem w chwili gdy stolarz nie dotrzymał terminu:

...potwierdzając odbiór zadatku zł... otrzymanych od p. X. za pośrednictwem p. Y. przyjmuję do wykonania następujące zlecenia:

1. Łazienka: wykończenie malarskie, lustro, na przybory, na ręczniki, na płaszcz, na mydło w wannie.

132. Proj. Inż. Arch. Kazimierz Proszynski (W-wa) — Wózek na zakąski, części metal. wyk. f. W. Puchalska i S-ka (W-wa).

2. Klozet: pudelko na papier
 3. Kuchnia: wytepić karaluchy . . .
- Oto sztuka wnętr. Innen Dekoration!

Istnieje wielka dysproporcja między wymaganiami klienta, a sumą którą rozporządza architekt. Na każdą uwagę że wielkie firmy meblarskie znacznie wyższe ceny sobie liczą, klient wzrusza ramionami:

— Widziałem u Szczerbińskiego garnitur za dwa tysiące a pan mi liczy o dwieście złotych drożej.

— Dlaczego pan nie kupił?

W tym wypadku nigdy nie doczekamy się odpowiedzi. Sam fakt że standardowy mebel można mieć na rynku tanio, upoważnia klientelę do twierdzenia że architekt musi dostarczyć meble wysokiego gatunku jeszcze taniej.

Klient jest zawsze niezadowolony. Wychodzi bowiem z założenia, że architekt jest handlarzem mebli i jako taki przyjmuje całkowitą odpowiedzialność za wszystko. Przyjmując zaś zobowiązanie, projektodawca jest zawsze uzależniony od wy-

134. Proj. M. Bielska i H. Karpińska (W-wa „Ład“) — Przedpokój wyk. w orzechu.

133. Proj. Inż. Arch. Kazimierz Proszyński (W-wa)—
Przedpokój. Części metal. wyk. f. W. Puchalska i S-ka (W-wa).
Fot. E. Koch (W-wa).

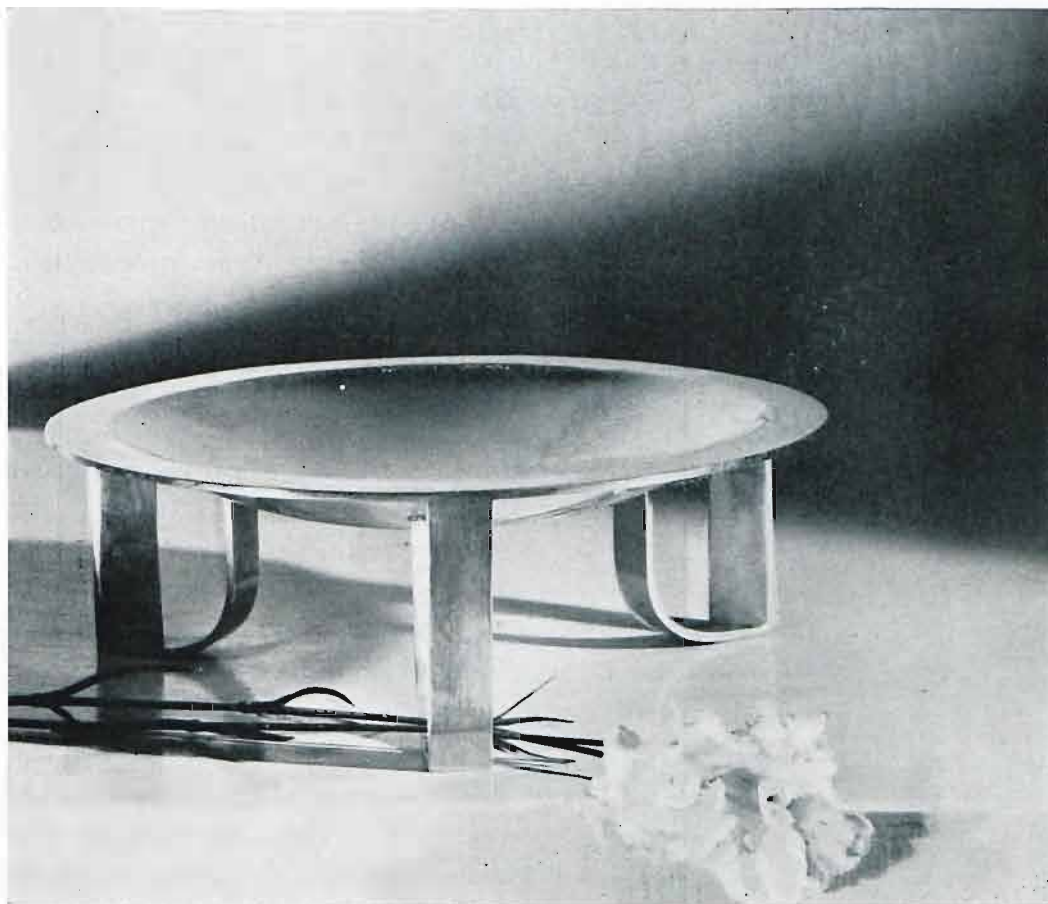
konawcy który z reguły jest spóźniony. Z drugiej strony klientela może go gnębić wstrzymując wypłaty, skąd znów przykrości z wykonawcami. Jedynie wielkie firmy wytrzymałe materialnie mogą się dobrze wywiązywać z zobowiązań. Kosztorysy ich jednak są tak wygórowane, że klient z zasady je odrzuca.

Z drugiej strony klient unika bezpośredniego kontaktu z wykonawcą, gdyż rozumie że po wpłaceniu zadatku jest zawsze od niego uzależniony. Jest rzeczą jasną że woli pertraktować z architektem, gdyż może sobie zawsze stworzyć tytuł wykonawczy na jego honorarium.

Najczęściej do tego nie dochodzi. Prostu następuje zwykle wylanie irytacji.

Klient nie szanuje fachowości. Im wyższa jest jego sytuacja życiowa tem lepiej się zna na wszystkim. Tu należy być ostrożnym, by go sobie nie zrazić. Trzeba potakiwać. Podobno w innych branżach panują te same stosunki.

Było to w okresie Pewuki. Pewien architekt wyjechał do Łodzi na akwizycję projektu stoiska. W ciemnym fabrycznym zakamarku siedział jakiś pan,

135. Proj. R. Krzywiec (W-wa „Ład”) — Patera srebrna, wyk. Artystyczna Pracownia Wyrobów Srebrnych Jan Cynowski (W-wa).

Fot. wyk. „Dorys” (W-wa).

wzięły nowoczesny materiał i nowoczesne warunki bytu.

Artysta z Bożej łaski bez podstaw architektonicznych, bez wykształcenia fachowego, ma za punkt wyjścia nieograniczoną fantazję, która nie może dla siebie znaleźć formy realnej, stwarza fikcje, kompromituje życiowe założenia nowoczesności. W tych warunkach powiązanie logiczne elementów konstrukcyjnych wnętrza jest mało prawdopodobne. Opinia zaś dotyczy przede wszystkim tych, którzy firmują prądy nowoczesne a więc architektów.

Kiedyż nadejdzie ta piękna chwila, gdy architekci przestaną psuć farby i płótna, a malarze zarzucą architekturę? Kro-Kro.

któremu na wygląd nie można by zarzucić pretensjonalności.

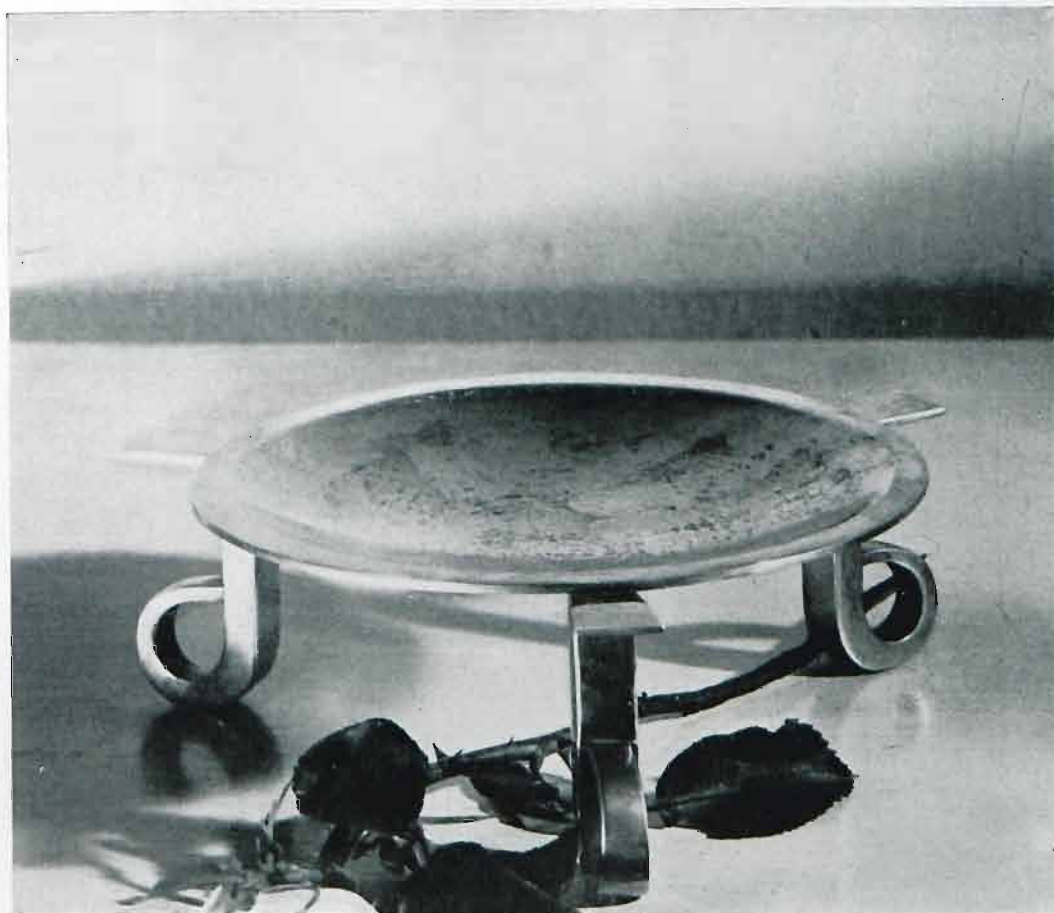
Rozłożył L'Illustration. Numer poświęcony sztuchom japońskim.

— Chciałbym mieć stoisko w stylu drzeworytu japońskiego...

Kapitałne zagadnienie. Jak pogodzić pissuary, kształtki i piece stieblowskie z drzeworytem japońskim. Chyba sam Foudjita?

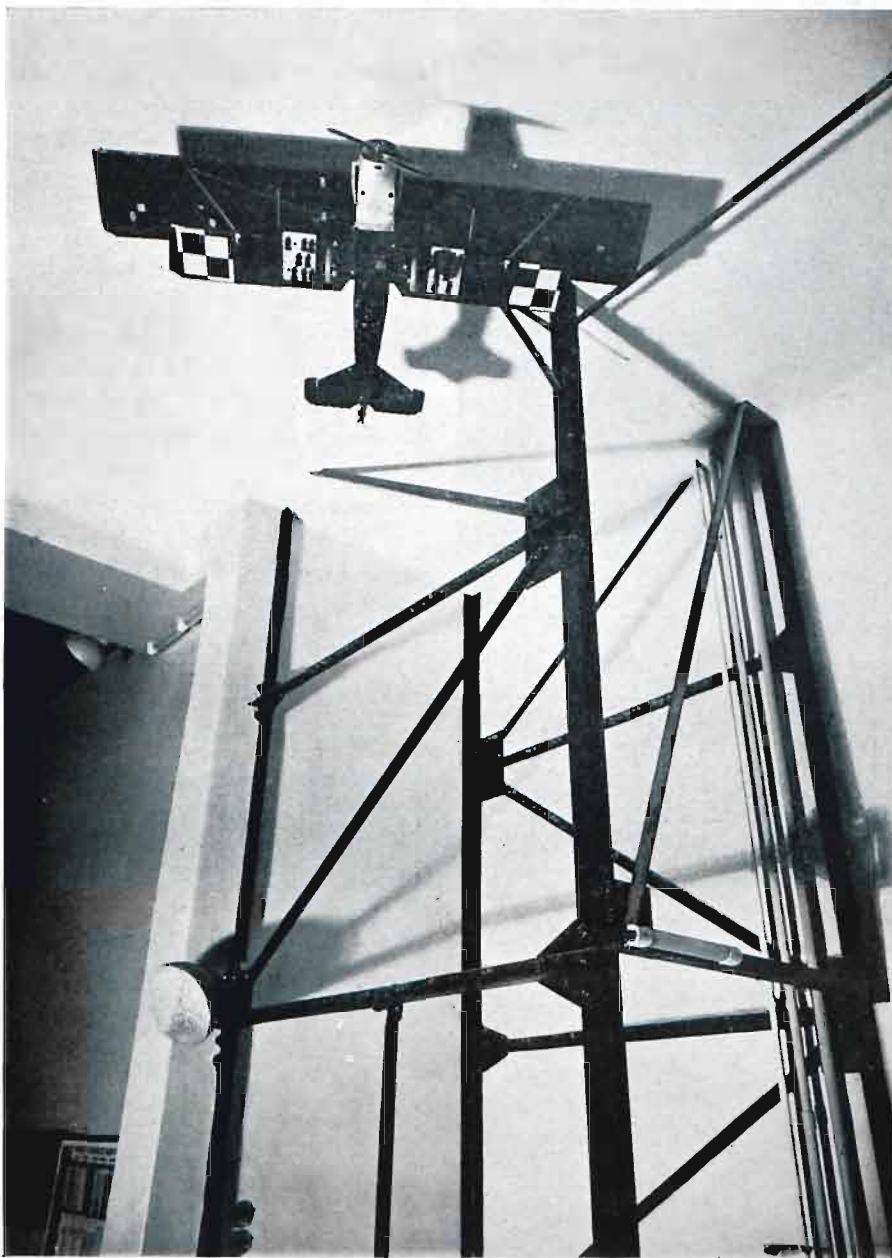
Najgroźniejszym, nie tyle konkurentem ile poprostu zjawiskiem, dla architekta jest artysta malarz, dekorator wnętrza.

Nie chodzi mi specjalnie o kwestje materialne. Cały wysiłek twórczy nowego pokolenia młodej architektury poszedł w kierunku stworzenia nowych form, które za punkt wyjścia

136. Proj. R. Krzywiec (W-wa „Ład”) — Patera srebrna, wyk. Artystyczna Pracownia Wyrobów Srebrnych Jan Cynowski (W-wa).

Fot. wyk. „Dorys” (W-wa).

137. Proj. Arch. Kazimierz Proszynski (W-wa) — Wnętrze ośrodka propagandy L.O.P.P. w Poznaniu. Konstr. metal. klatki schodowej do schronu gazowego.

OŚRODEK PROPAGANDY L. O. P. P. W POZNANIU

Jako zupełnie nowy typ lokalu handlowego należy zaliczyć ośrodki propagandy L. O. P. P., których sieć powstaje obecnie po wszystkich głównych miastach w kraju.

Pierwszy tego typu ośrodek powstał w Warszawie przy ulicy Świętokrzyskiej. Było to niejako doświadczenie na podstawie którego L. O. P. P. ustaliła racjonalny program budowy lokali tego typu. Pierwotne założenie lokalu handlowego z systemem lad i kasą zostały obecnie za-

rzuczone, traktując tego rodzaju wnętrza jako salon pokazowy dla popularnych wycieczek oraz jako czytelnice literatury propagandowej. Część handlowa została zredukowana wyłącznie do biura sprzedaży, które cofnięto na tyły magazynu.

Wnętrze propagandowe musi przede wszystkim wydzielać się z ogólnego otoczenia, na co został przede wszystkim położony nacisk przy budowie ośrodka w Poznaniu. Sytuacja była tam o tyle trudna, iż należało przede wszystkim skonkurować kolorystycznie jako bezpośrednie sąsiedztwo, magazyn fotograficzny Gregera. Efekt ten osiągnięty przez silne podkreślenie elewacji czerwonym cynobrem na tle kontrastowego wnętrza, co wraz z wykonaniem szyldu ze srebrną stylizowaną bombą i zielonym neonem pozwoliło wydzielić się z otoczenia małej stosunkowo elewacji.

Samo wnętrze posiada bogaty materiał propagandowy i naukowy w postaci modeli oparzeń, genealogii gazów trujących oraz bogatego materiału przeciwigazowego, który jest całkowicie widoczny dla przechodnia z zewnątrz. Ta zasada bodajże powinna dominować przy tego rodzaju rozwiązaniach.

L. O. P. P. w ciągu bieżącego roku otworzyła już trzy ośrodki: Warszawa, Poznań, Katowice. W najbliższej przyszłości będzie zbudowany ośrodek w Krakowie.

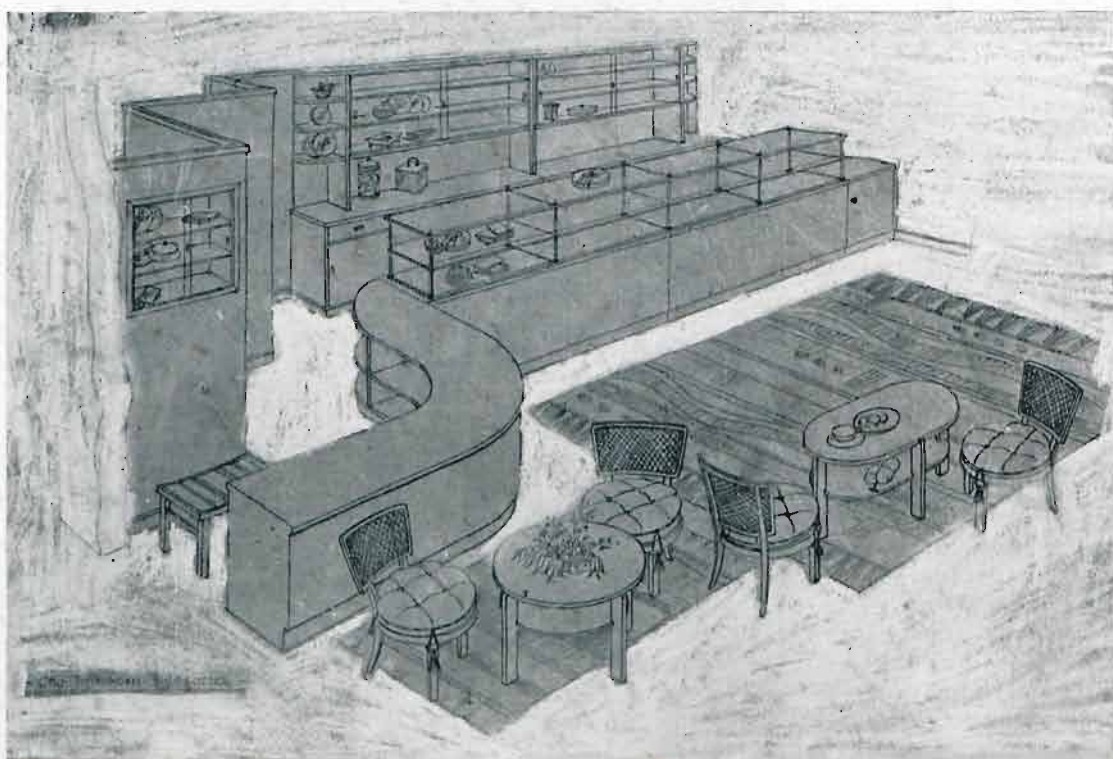
Iniejatywa ta, w której możemy iść o lepsze z wszystkimi innymi nacjami winna się cieszyć jaknajszerszym poparciem społeczeństwa. Jak pożyteczną jest ona świadczyć mogą statystyki zapisów członków dokonane w ośrodkach propagandowych.

138. Proj. Inż. Arch. Kazimierz Proszyński (W-wa). Wnętrze ośrodka propagandy L. O. P. P. w Poznaniu. Lada chromoniklowana służy jako gablotka dla próbek chemicznej i gazów bojowych.

139. Proj. Inż. Arch. Kazimierz Proszyński (W-wa). Wnętrze ośrodka propagandy L.O.P.P. w Poznaniu. Modele woskowe oparzeń ciała gazami bojowymi, szafa lakierowana czarna z częściami chromoniklowanymi służy za pomieszczenie dla sprzętu modelarskiego lotniczego.

140—141. Proj. i wyk. Otto Pfefferkorn Bydgoszcz (oddział w W-wie) — Nowy sklep z wyrobami „E. Wedel” (właśc. H. Wartalska) w W-wie przy Al. Szucha Nr. 2/4, tel. 8-33-64 (drzewo — ciemny palisander). Roboty metalowe wyk. f. W. Puchalska i S-ka (W-wa), zyrandol i kinkiety wyk. f. „IRIS” (W-wa).

Fot. E. Koch (W-wa).

Tapety własnej fabryki,

nadające się do każdego pokoju.

Koszt tej tapety na średni pokój około 60 zł.

Skład zaopatrzone stale w b. bogaty wybór tapet od najtańszych gatunków do najprzedniejszych.

Dla P.P. architektów specjalny rabat.

F. STASZEWSKI

WARSZAWA, MAZOWIECKA 8. TEL. 670-85.

Przybory na biurko
(bronz patynowany i chromowany)

Proj. i wykon. firmy

ALEKSANDER

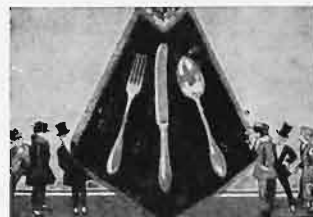
WARSZAWA
ulica Nowy Świat 43

WYROBY ARTYSTYCZNE
Z BRONZU I MARMURU
NAGRODY SPORTOWE.
MODELE WŁASNE.

ARTYSTYCZNA PRACOWNIA
WYROBÓW SREBRNYCH

Jan Cynowski

ul. Leszno Nr. 49 WARSZAWA Tel. 11-65-28.

W Y K O N Y W A:
wszelkie roboty w zakres
złotnictwa wchodzące według
nadesłanych i własnych ry-
sunków, oraz reperacje po
cenach umiarkowanych.

WYKONANIE SOLIDNE I PUNKTUALNE.

ZAKŁADY
PRZEMYSŁOWO-STOLARSKIE

A. T. BANDYCH

SPÓŁKA Z OGR. ODP.

WARSZAWA, WOLSKA 44, TEL. 235-82

W Y K O N U J A

MEBLE I WNĘTRZA
URZĄDZENIA SZKOLNE
ROBOTY BUDOWLANE

DLA W. PP. ARCHITEKTÓW
SPECJALNE RABATY

WŁASNA PRACOWNIA TAPICERSKA

SOLIDNIE
TANIO PUN-
KTUALNIE

PROJEKTY I KOSZTORYSY NA ŻĄDANIE

ZAKŁAD ARTYSTYCZNY WYROBÓW Z BRONZU

S. G. ROSMAŃSKI

WARSZAWA

PIĘKNA 20

W Y K O N Y W A:

Urządzenia do wystaw i bufetów oraz okucia do budowli mosiężne, niklowe, platerowane i z białego metalu. **Bronzy biurkowe:** kałamarze, popielniczki, noże z bronzu oraz w połączeniu z marmurem krajowym i zagranicznym. **Bronzy:** salonowe, kościelne, meblowe, biusty, figury, żyrandole i t. p.

MEDAL SREBRNY
NA P.W.K. 1929 R.

Proj. B. Marcinek art. rzeźb. firmy „Polska Fabryka Porcelany
ĆMIELÓW”

Dyrekcja firmy „Ćmielów” uprzejmie prosi o łaskawe zwiedzenie wzorowni swoich
wyrobów galanteryjnych mieszczącej się w Warszawie przy ul. Marszałkowskiej 95 I p.

SKŁAD FARB I LAKIERÓW

A. IMROTH

dawniej L. BECKMANN

WARSZAWA, Nowy Świat 16, tel. 636-22

Skład: Sandomierska 10 dom wt. Konto PKO. 15669.

p o l e c a :
farby suche i olejne,
laklery krajowe i zagraniczne
oraz wszelkie przybory
dla malarzy i lakierników.

*Dekoracyjne tkaniny lniane
na obicia meblowe*

W. Krakowska. Al. Ujazdow. 30.

2682r

M E B L E R A C J O N A L N E

o pięknej nowoczesnej formie

lakierowane i
fornierowane

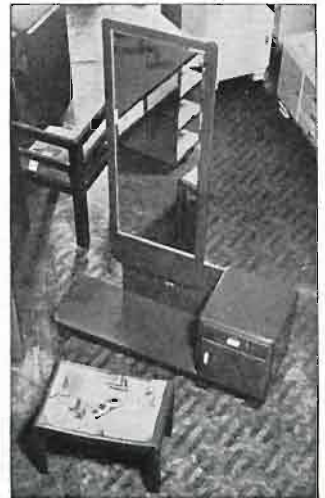
projektuje i wykonuje

„W N Ę T R Z E”

Warszawa, Marszałkowska 151

Wielki wybór nowoczes-
nych urządzeń kuchennych.

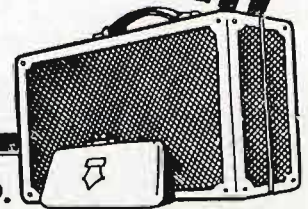
Bezpłatne porady w dziedzinie dekoracji wnętrz.

Telefon 613-85

BCIA NEUMAN

WARSZAWA

Bieleńska 8.

SKLEP I PRACOWNIA
RYMARSKO-GALANTERYJNA

E. i Z. FIEDOTOWA

WARSZAWA
ulica Bracka 13.

PRZED KUPNEM MEBLI

PROSIMY SPRAWDZIĆ CENY, JAKOŚĆ w FIRMIE

„ZACHĘTA” PL. TRZECH KRZYŻY, RÓG ŻÓRAWIEJ.

WIELKI WYBÓR WYKWINTNYCH I SKROMNIEJSZYCH SYPIALNYCH,
STÓŁOWYCH, GABINETÓW, SALONÓW I SZTUK POLEOYŃCZYCH

AMERYKANKA

PIĘKNO
WYGODA
HIGIENA

W DZIEŃ
KANAPA

W NOCY
ŁÓŻKO

W nowoczesnym mieszkaniu

·KANAPA-ŁÓŻKO

„AMERYKANKA”

praktyczna, piękna, wygodna.

Fabryka „AMERYKANKA” Fabryka
Aleja Jerozolimska 105, telefon 264-99.
Tramwaje 6, 7, 8, 11 i Z.

DZIAŁ ADRESOWY WEDŁUG BRANŻ

<p>● ANTYKI</p> <p>Dekoracyjny Antykwariat K. KANIEWSKI i S-ka Warszawa, Nowy Świat 64. Telefon 603-71. ANTYKI, MEBLE, OBRAZY, DYWANY, PRZEDMIOTY SZTUKI.</p>	<p>● ARTYKUŁY METALOWE</p> <p>Zakład artystyczny wyrobów z brązu i metalu S. G. ROSMAŃSKI Warszawa, Piusa XI 20. Wykonuje: Urządzenia do wystaw i bufetów oraz okucia budowlane, mosiężne, niklowe, platerowane i białe metal. Bronzy biurkowe. Bronzy: Salonowe, kocielne, meblowe, żyrandole.</p>	<p>● LUSTRA I SZYBY</p> <p> LUSTRA własnej wytwórni HENRYK HOCH ul. Bracka 2. Tel. 909-73 Szyby szlifowane. Szlifiernie szkła i odlewnia luster.</p>
<p>● ARCHITEKTURA WNĘTRZ</p> <p>TAPCZANY poleca firma: „ARCHITEKTURA WNĘTRZ“ WARSZAWA, Ś-TO KRZYSKA 1, TEL. 283-80 Według własnych i nadesłanych projektów — URZĄDZENIA WNĘTRZ —</p>	<p>● CENTR. OGRZ., WOD., KANALIZACJE</p> <p>BIURO INSTALACYJNO TECHNICZNE Inż. CZ. ZARZECKI w Warszawie, ul. Marszałkowska 79, tel. 8-32-88. wykonuje: Ogrzewania centralne, wodociągi, kanalizacje, i t. p. PROJEKTY. KOSZTORYSY.</p>	<p>ZAKŁADY SZKLARSKIE I WYTWÓRNIA LUSTER JAN SZULC i S-ka Sp. z o. o. Nowy Świat Nr. 59. Tel. 765-94 Lustra i szkła szlifowane wszelkiego rodzaju. — Zasłony bufetowe. — Wielkie szyby wystawowe. — Szyby samochodowe. — Wykonywanie wszelkich robót w zakresie szklarstwa wchodzących.</p>
<p>NOWOCZESNE URZĄDZENIA I REMONTY mieszkań, lokali publicznych i handlowych. Wykonanie solidne. Ceny przystępne. ARCH. WNĘTRZ M. KORAL Warszawa, Marszałkowska 129, tel. 785-82</p>	<p>● DYKTY I FORNIERY</p> <p>„INTERWOOD“ Sp. z o. o. właśc. Karol Konopacki i S-ka Hurtowy i detaliczny skład fornierów i dykt SPECJALNOŚĆ: forniry egzotyczne i dykty fornierowane Warszawa, Grzybowska 35, tel. 296-38</p>	<p>● MARMURY I SZKŁO</p> <p>TEODOR FELKEL Warszawa, Leszno 23. Telefon 11-07-04. Obróbka Granitu, Marmuru i Szkła.</p>
<p>● ARMATURY ELEKTRYCZNE</p> <p>SPECJALNA WYTWÓRNIA ŻYRANDOLI A. FILIPKOWSKI Warszawa, Marszałkowska 143 i Zielna 38. Tel. 205-24 Żyrandole, kinkiety, lampy, pendle, plafoniere. Platery: złoczenie, srebrzenie, niklowanie, oksydowanie w różnych kolorach, szlifowanie, polerowanie, przyjmuje się i reperacje. Rok założenia 1907.</p>	<p>● ELEKTRYCZNE URZĄDZENIA</p> <p>PRZEDSIĘBIORSTWO INSTALACYJNE Inż. HENRYK EDELMAN i S-ka WARSZAWA, ŻÓRAWIA 16, TEL. 9-55-75. NOWOCZESNE I RACJONALNE OŚWIETLANIA WNĘTRZ. INSTALACJE PRĄDÓW SILNYCH I SŁABYCH. DŹWIGI OSOBOWE I CIĘŻAROWE.</p>	<p>● MEBLE</p> <p>ZAKŁADY PRZEMYSŁOWO-STOLARSKIE A. T. BANDYCH Sp. z o. o. Warszawa Wolska 44 Tel. 235-82</p>
<p>HUGON FRIED WARSZAWA MONIUSZKI 4 NOWOCZESNE ŻYRANDOLE</p> <p>„IRIS“ WARSZAWA Wierzbowa 8 Telefon 699-70</p> <p>STYLOWE I NOWOCZESNE WYKWINTNE ŻYRANDOLE, LAMPY, KINKIETY, LORNETKI, BRONZY, PORCELANA, PROJEKTOWANIE.</p>	<p>● FARBY I LAKIERY</p> <p>FARBY LAKIERY NAJWIĘKSZA - POLSCIE Zak. w n. 1880 FABRYKA FARB I LAKIERÓW W. KARPINSKI & W. LEPPERT. WARSZAWA - JERUZOLIMSKA 30. OFERTY NA ŻĄDANIE.</p>	<p>L. J. CIĘŻKOWSKI FABRYKA: NOWE BRÓDNO ul. LIWSKA 10 Skład Fabryczny: Żórawia 2, i Plac 3-ch Krzyży 12, telefon 9,06-80 POLECA: Meble własnego wyrobu Przyjmuje zamówienia po cenach konkurencyjnych</p> <p> MEBLE NOWOCZESNE FURNIROWANE I LAKIEROWANE Największy wybór kompletów kuchennych „CZERSKI“ WARSZAWA NIECAŁA 3</p>
<p>„A. MARCINIAK“ Sp. Ake. WARSZAWA Zarząd i Fabryka — WRONIA 23 Telefony: 795-08 i 792-02 Wzorownia — ZŁOTA 49. Telefon 260-76</p>	<p>● FARBY OLEJNE</p> <p>WYTWÓRNIA FARB ARTYSTYCZNYCH I DEKORACYJNYCH „AN-BU“ Prof. ANTONI BUSZEK i S-ka WARSZAWA TAMKA 1</p>	<p>ZAKŁADY STOLARSKIE M. HERODEK WARSZAWA — SOLEC 77 tel. 9-60-48.</p>
<p>● ARTYKUŁY METALOWE</p> <p>BRACIA ŁOPIEŃSCY WARSZAWA FABRYKA WYROBÓW Z BRONZU I ODLEWNI METALI. FABRYKA: HOŻA 55. TEL. 917-89. MAGAZYN FABRYCZNY: KRAK. PRZEDM. 15. TEL. 621-90 OKUCIA BUDOWLANE z złotych i białych metali ARMATURY OŚWIETLENIOWE DEKORACJE WNĘTRZ ODLEWY RZEŹB I FIGUR ROK ZAŁOŻENIA 1884</p>	<p>● IZOLACYJNE MATERJAŁY</p> <p>Hudrofoże „CASTOR“ środek izolacyjny POSIADA NA SKŁADZIE PRZEDSIĘBIORSTWO BUDOWLANE MAURZY KARSTENS Warszawa, ul. Koszykowa 7, Tel. 8-27-95.</p>	<p>ZAKŁAD STOLARSKI LEOPOLDA KAMLERA Warszawa, Piusa XI (Piękna) 56. Telefon 8-92-42. Meble nowoczesne i urządzenia wnętrza w/g własnych i nadesłanych projektów</p>
<p>WYTWÓRNIA WYROBÓW METALOWYCH W. PUCHALSKA i S-ka Warszawa, ul. Marszałkowska Nr. 65, tel. 966-49.</p>	<p>● KILIMY I DYWANY</p> <p>„ARAS“ właśc. J. ANTONIEWICZ Warszawa Widok 8 Tel. 292-48 Dywany Ręczne, Krajowe i Perskie, Kilimy i Narzuty Firanki ręczne, Kanapy-Lóżka „Amerykanka“, Meble (Gabinet—Saloniki etc.)</p>	<p>MEBLE NOWOCZESNE lakierowane kolorowo (schleiflak), fornierowane (javor, orzech, palma, jesion). Urządzenie wnętrza w/g najnowszych projektów. J. KRZYPOW, Warszawa, Marszałkowska 111/3 Telefon 209-58.</p> <p>Warszawska Wytwórnia Mebli Stylowych WŁ. KUCICKI Marszałkowska 145 w podwórzu. Tel. 504-68 POLECA w DUŻYM WYBORZE: Sypialnie, Stołowe pokoje, Panińskie komplety, Salony oraz pojedyncze przedmioty. CENY NISKIE!</p>
<p>Urządzenia metalowe wnętrza i wystaw. Meble stalowe niklowane. Specjalne okucia budowlane.</p>	<p>DYWANY, FIRANKI POKRYCIA MEBLOWE A D A M Ż Y T O WARSZAWA, Pl. Żel. Bramy 1. Telefon 662-52</p>	<p>ZAKŁAD STOLARSKI WŁAD. MILCZAREK WARSZAWA — LITEWSKA 3 Telefon 816-73</p>

● **MEBLE**

M E B L E NOWOCZESNE I STYLOWE

poleca **Firma MORAWSKI**
WARSZAWA, NOWY-SWIAT 52

WYTWÓRNIA MEBLI
STYLOWYCH I NOWOCZESNYCH
Odświeżanie starych antyków

TELESFOR RYŃSKI
Warszawa, Marszałkowska 31a, tel. 879-87

WYTWÓRNIA ARTYSTYCZNO-STOLARSKA
ZDZISŁAW SEMETKOWSKI
Warszawa, ul. Krucza Nr. 11, tel. 8-67-75

Wykonuje wszelkie roboty wchodzące w zakres stolarstwa meblowego i galanterii drzewnej, oraz urządzenia biurowe, szkolne i sklepowe p-g. rysunków własnych i projektów dostarczonych.

WYTWÓRNIA MEBLI
WIKTOR SOKOŁOWSKI
WARSZAWA — KOPERNIKA 42
Telefon 236-15

WŁ. STRZESZEWSKI
STOLARNIA MECHANICZNA
WARSZAWA, KAROLKOWA 48, Tel. 632-59

poleca:
**Meble nowoczesne pełnowartościowe,
gotowe i na zamówienia.**

Polski Przemysł Meblowy
„STYL“ Sp. z o. o.
Warszawa, Złota 7
Najkorzystniej

FABRYCZNY MAGAZYN MEBLI
„VITALIS“
Warszawa, ul. Królewska 8, telefon 448-72
w podwórzu wprost Zachęty.

MEBLE RACJONALNE
Lakierowane i Fornierowane
projektuje i wykonuje
„WNĘTRZE“
Warszawa — Marszałkowska 151.

● **MEBLE METALOWE**

„MATRA“ B-cia PRZYDRYDZY
POZNAŃ, ul. Dąbrowskiego 142

Fabryka: łóżek metalowych do użytku domowego, letnisk, sanatorjów, schronisk, sierocińców, szpitali, żłobków. Materaców sprężynowych. Mebli ogrodowych żelaznych i drewnianych. Cennik na żądanie

FABRYKA MEBLI ŻELAZNYCH
J. NEUFELD
Warszawa-Praga, ul. Brukowa 4/6, Tel. 10-14-66
Produkuje: łóżka żelazne i mosiężne, wózki dziecięce, nowoczesne meble stalowe, urządzenia szpitalne, meble lekarskie, materace sprężynowe i zwyłe, odlewy żeliwne
Skład fabryczny i dział pościeli, ul. Zgoda 15.

● **METALOWE WYROBY**

Fabryka Wytrobów Metalowych
J. PUCHALSKI
Warszawa, Marszałkowska 78. Telefon 9.66-59
WYKONYWA: Meble stalowe nikielowane, gzymsy do firanek, wieszadła do przedpokoi i t. p. Dekoracje wnętrza

● **NEONY**

REKLAMY NEONOWE
RÓŻNYCH SYSTEMÓW

K. i W. DWORAKOWSCY
WARSZAWA, HOŻA 35
TELEFON Nr. 9.74-06

REKLAMY NEONOWE I ŻARÓWKOWE,
POKRYWANIE BIAŁEMI METALAMI
FRONTÓW WYSTAW SKLEPOWYCH

T. JAROSZ
Warszawa, ul. Hoża 35, tel. 916-85,

ZAKŁADY
TECHNICZNE „**NEON**“
WARSZAWA, Graniczna 14, Telefon 253-04
FABRYKA RUR NEONOWYCH I TRANSFORMATORÓW, LABORATORIUM PRÓŻNIOWE.

● **OKUCIA PIECOWE I KUCHENNE**

DRZWICZKI HERMETYCZNE, KUCHENNE
I WENTYLATORY
poleca
FABRYKA **P. ŁAWACZ i S-wie**
Warszawa, Daniłowiczowska 2. Telefon 202-54

● **OŚWIETLENIA WNĘTRZ**

Zakłady Elektrotechniczne
„STRZAŁA“
inż. Ewarysta Namysła
Nast. inż. WITOLD PIŃSKI
Poznań, Marcinkowskiego 20. Tel. 5065

● **PARKIETY**

KORASZEWSKI i MARWEG
WYROBY DRZEWNE, POSADZKI DĘBOWE, KSYLOLITOWE I LINOLEUM
POZNAŃ, PLAC WOLNOŚCI 14a
Telefon 28-84

● **PIECE GAZOWE KĄPIELOWE**

GAZOWE PIECE KĄPIELOWE ATIS
Gazowe kuchnie, kuchenki, żelazka, piecyki do ogrzewania lokali i t. p.
Fabryka **JAN SERKOWSKI**
Sp. Akc.
WARSZAWA Tel. B. Sprzed. 11.06-12
Nowolipie 78 Dyrekcja 11.63-87
LAMPY I ŻYRANDOLE ELEKTRYCZNE

● **PIECE I KAFLE**

PIECE I KUCHNIE
STAŁE I PRZENOŚNE
ZAKŁADY CERAMICZNE
JAN KULESZA i S-ka
Warszawa, Warecka 14 Telefon 646-62
PIECE BIAŁE I KOLOROWE

● **PIECE I KAFLE**

Fr. J. MASADYŃSKI
Fabryka kafla
POZNAŃ, PLAC NOWOMIEJSKI 10a

JAN STACHIEWICZ
FACHOWE PRZEDSIĘBIORSTWO ROBÓT ZDUNSKICH. PRZEDSTAWICIELSTWO FABR. KAFLI „SKAWINA“
Warszawa, Okólnik 3a (Szczygła 2) Tel. 524-40

B. WALCZYŃSKI
MAJSTER ZDUŃSKI
Warszawa, Plac 3-eh Krzyży 12 m. 5.
Telefon 9-50-23.

● **PIECE SZRAJBERA**

PRZENOŚNE
KUCHENNE
PIECE SZRAJBERA POKOJOWE
Hermetyczne — trwale — oszczędne — tanie
Wynalazek polski — Wyrób krajowy

KAROL SZRAJBER Sp. z o. o.
WARSZAWA, GRÓJECKA 33 TELEFON 320-33

● **PORCELANA**

SKŁAD SZKŁA I PORCELANY
J. MAJEWSKI i S-ka
(Dawniej L. Frindt)
vis à vis P. K. O.
Warszawa, Jasna 16. Telefon 639-78

● **PRZEWOZOWE BIURA**

● **STOLARSKIE ZAKŁADY**

Zakłady Stolarskie
T. CHOJNACKI i J. MILCZAREK
Warszawa Czerniakowska 160. Tel. 9.70-59
Urządzenie wnętrz mieszkalnych, biurowych, bankowych, sklepowych i szkolnych

**Zakład Stolarski
Władysława Komorowskiego**
Warszawa, Nowowiejska 26.

● **TABLICE I SZYLDY**

WYTWÓRNIA SZYLDÓW, REKLAM I WYROBÓW METALOWYCH
P. BITSCHAN
Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością
WARSZAWA, KREDYTOWA 16 TELEFON 606-13
Rok założenia 1828

● **TABLICE I SZYLDY**

ST. NAWROCKI

Warszawa, ul. Piękna 11-a. Telefon 9-05-69
Reprez. krajowej fabryki

Szyldziki metalowe **TRAWIONE**
w różnych wykonaniach, szyldy napisowe maszynowo ryte.

● **TOKARSKO-STOLARSKIE ZAKŁADY**

ZAKŁAD TOKARSKO-STOLARSKI
MIERZEJEWSKI Bolesław

Warszawa, Nowowiejska 21

Przyjmuje wszelkie zamówienia w zakresie tokarsko-stolarski wchodzące oraz poleca: lampy meblowe, modern, stylowe, batikowane, abazury oraz meble nowoczesne

● **TAPICERSKIE ZAKŁADY**

ZAKŁAD TAPICERSKI
W. MACIĄG

Warszawa, Krucza 24 — Telefon 8.89-55

ANDRZEJ SOCHACKI

MEBLE TAPICERSKIE I DEKORACJE

WARSZAWA, NOWOGRODZKA 23 — TEL. 905-58

● **TAPETY**

FABRYKA OBIĆ PAPIEROWYCH
„J. FRANSZEK“ Sp. Ake.

Warszawa, Krak.-Przedm. 15, telefon 601-72
Al. Jerozolimskie 33, telefon 9.01-78

● **WITRAŻE I POLICHROMJA WNĘTRZ**

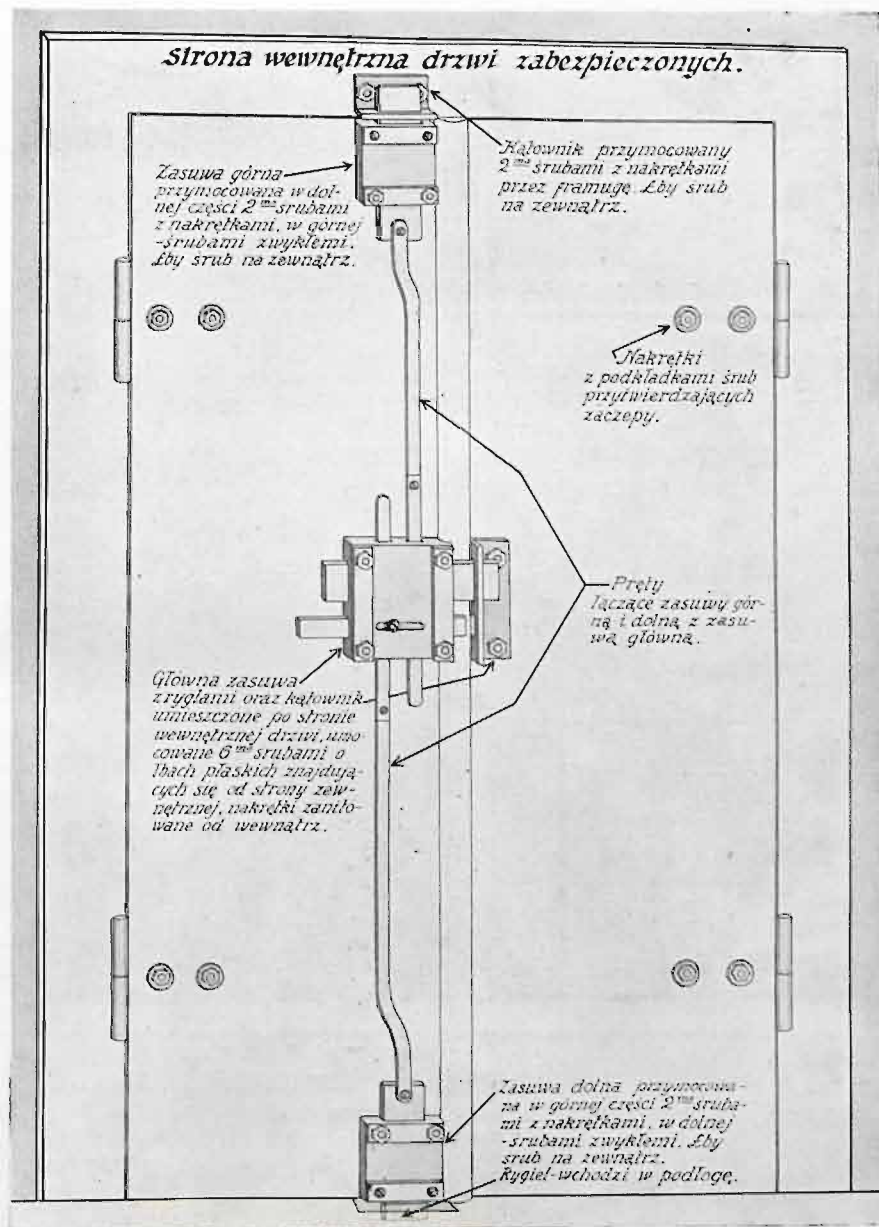
Poznański Zakład
WITRAŻÓW ARTYSTYCZNYCH
Polichromji Kościelnej i Wnętrz
„POLICHROMJA“
POZNAŃ, FABRYCZNA 31 TEL. 78-64

● **WYŚWIETLANIE RYSUNKÓW**

Składnica Przyborów Kreślarskich
i Papierów Światłoczułych
oraz Zakład Wyświetlania Rysunków
ALBIN ZABORSKI
Warszawa, Widok 22 Telefon 405-09

MAR-GE

NOWOCZESNE ZABEZPIECZENIE MIESZKAŃ BIUR I T. P. PRZED WŁAMANIEM

Istota zamku MAR-GE polega na tym że nie tylko zabezpieczony jest środek drzwi jako punkt centralny wielkiej płaszczyzny prostokątnej, lecz nadto są w tym prostokącie zabezpieczone 6 punktów dodatkowych. Wszystkie cztery rogi dużej płaszczyzny prostokątnej są zabezpieczone czterema potężnymi zaczepami, które uniemożliwiają:

- a) uchylenie rogu drzwi łomem czy innym narzędziem,
 - b) wysadzenie jednego czy obu skrzydeł drzwi z zawiasów,
 - c) oderwanie któregośkolwiek zawiasu.
- Odpadają więc wszystkie możliwości dostania się do mieszkania czy sklepu.

Sposób przedostania się do wnętrza jest uniemożliwiony dzięki zastosowanym zaczepom umieszczonym na rogach drzwi, a nadto zupełnie niemożliwy dzięki zasuwie pionowej równocześnie zamykającej i wsuwającej zasuwę do góry i dołu. Zasuwę działającą równocześnie uniemożliwiają zarówno odchylenie górnych czy dolnych płyt drzwi, jak również zamykają dostęp do szuflad, które tak łatwo otworzyć.

Te wszystkie okucia są umocowane śrubami o łbach płaskich wpuszczonych, niedostępnych dla żadnego narzędzia, nie dających się w żaden sposób usunąć. Wszystkie śruby po wkręceniu są zamulowane tak, że nawet w razie potrzeby, ślusarz z pomocą wielu narzędzi i tylko po długim czasie pracy mógłby je z miejsca ruszyć.

Wywiercenie tych śrub jest też niemożliwe, gdyż główki są cementowane i hartowane tak że żadne narzędzie nie jest w stanie ani rozpiłować ani przewiercić zacementowanej stali. Wymiary górnego i dolnego rygla są tak potężne w samej szerokości i grubości, że na przetłamanie tych mas żelaza potrzeba by siły 8000 kg. gdyby zaszała potrzeba wyważenia drzwi siłą. Na taką siłę są też obliczone śruby.

Szytem wszystkim jest sam zamek. Jest on typu bębnowego lecz tak opancerzony blachami stalowymi, że przewiercenie otworu jest zupełnie niemożliwe. Zamek ten poruszany przy zamykaniu małym kluczem, wprawia w ruch równocześnie tak pionowe zasuwę jak i środkowy poziomy rygiel potężnych wymiarów. Za jednym więc obrotem klucza, następuje zamknięcie drzwi w trzech punktach, a mianowicie: w środku w górze i na dole, oraz unieruchomienie tych drzwi w 4 punktach na każdym rogu płaszczyzny. Powstaje więc razem sztywna konstrukcja okutej masywnie płaszczyzny odpornej w 7 punktach zamachom złoczyńców. Sposób ten przypominający zamknięcia kas pancernych daje pełne bezpieczeństwo i zupełną gwarancję.

Przepiłowanie otworu i wsunięcie ręki do środka nie prowadzi również do żadnych wyników. Zamek bowiem jest gładki, z tej strony nie posiada jak to bywa zwykle punktu zaczepienia dla ręki i nie tu nie można przekroczyć ani przesunąć by otworzyć te 3 zabezpieczone punkta.

Demonstracje modeli i referencje na żądanie. Każde drzwi mogą być w ciągu paru godzin zaopatrzone w te zamki. Stale na składzie posiadamy komplety okuć.

Nie należy się ani chwili wahać i wobec licznych włamań natychmiast zabezpieczyć swe mieszkanie, czy składy przed włamawcami, dla których dzisiejsze środki ochronne, zamki i łańcuszki są pajęczyną bez znaczenia.

Niezmierna ilość włamań w Polsce jest smutnym objawem moralnej strony tak licznych mętów społecznych, ale w jeszcze większej mierze dowodem, jak lekkomyślne są nasze warstwy posiadające, posilkujące się przestarzałymi metodami i zamkami, które mogą być zapora dla laika a w istocie są pustą zabawką. Pamiętajcie, że z tymi zamkami, które posiadacie, wasze mieszkania i sklepy stoją naprawdę otworem dla rzezimieszka.

Pamiętajcie, że zwykłym świdierkiem można odsunąć wasz kosztowny zamek bębnowy. Uświadomcie sobie, że mocną okutą łaską można otworzyć mieszkanie odsunawszy rygle, tak liche są nasze drzwi.

Pamiętajcie, że [co roku jest więcej włamań i że kolej na wasze mieszkanie. Czas się pośpieszyć.

Zamek zgłoszony do Urzędu Patent. za № P. 39.956.

Demonstracje, broszury i fachowe porady udziela bezpłatnie firma

J. JUCHNIKOWSKI

Warszawa. Hoża 57 telefon 9-01-56.

KOMITET REDAKCYJNY:

*Prof. Wojciech Jaszczykowski, prof. Mieczysław Kolarbiński, prof. Czesław Przybylski,
i arch. Jerzy Sosnkowski.*

T R E Ś Ć Nr. 3.

Standart—Arch. Kazimierz Proszyński	str. 53
Klijentela — Kro-Kro	„ 63
Ośrodek propagandy L. O. P. P. w Poznaniu	„ 66

I L U S T R A C J E

Arch. Seydenbeutel — Kominek	Nr 112
„ Proszyński Kazimierz — Biurka	„ 113—116
„ „ — Lampa na biurko	„ 117
„ Jankowska Nina — Gabinet	„ 118
„ Pilichowski V. i Sigalin G. — Biurko obrotowe	„ 119
Grzędzielska J. — Fotel	„ 120
Sigmund Marjan — Gabinet	„ 121—123
„ Schneider Roman — Półki na książki i fotel	„ 124
„ Proszyński Kazimierz — Białoznarka, bufecik i stół	„ 125—129
„ „ — Fotelik do bridge'a	„ 130
„ „ — Fotel, wózek na zakąski i przedpokój	„ 131—133
Bielska M. i Karpińska H. — Przedpokój	„ 134
Krzywiec R. — Patery	„ 135—136
„ Proszyński Kazimierz — Ośrodek propagandy L.O.P.P. w Poznaniu	„ 137—139
Pfefferkorn Otto — Nowy sklep w Warszawie	„ 140—141

WARUNKI PRENUMERATY:

Kwartalnie	Zł. 8.—
Półrocznie	„ 16.—
Rocznie	„ 32.—
Zeszyt pojedynczy	„ 3.—
„ „ za zaliczeniem	„ 3.50

C E N Y O G Ł O S Z E Ń:

Przed tekstem:		Za tekstem:		O k ł a d k a:	
1/1 str.	Zł. 400.—	1/1 str.	Zł. 350.—	II str. 1/1	Zł. 500.—
1/2 „	„ 220.—	1/2 „	„ 190.—	1/2	„ 260.—
1/4 „	„ 120.—	1/4 „	„ 100.—	III i IV str. 1/1	„ 450.—
1/8 „	„ 70.—	1/8 „	„ 60.—	1/2	„ 240.—

cena strony opisowej zł. 500.

OGŁOSZENIA DROBNE:

Adres w spisie branż rozm. 20 × 64 mm łącznie z prenumeratą na cały rok Zł. 120.—, płatne zgóry przy zamówieniu. Za każde następne 10 mm wysokości — dopłata Zł. 60.— rocznie.

Red. odp. inż. arch. JERZY SOSNKOWSKI.

Wydawca: TADEUSZ MAGNUSKI.

Wydrukowano na papierze kredowym „J. Franaszek“ Sp. Akc. w Warszawie.

Klisy wykonane w Zakł. Graficznych B. Wierzbicki i S-ka w Warszawie, Chmielna 61.

Drukarnia Techniczna Sp. Akc. Warszawa, Czackiego 3-5.

MAGAZYN ZAOPATRZONY W OSTATNIE NOWOŚCI NA SEZON 1933
FABRYKA OBIÓC
PAPIEROWYCH

KAPITAŁ ZAKŁADOWY 4.284.000 ZŁ.

MEDAL ZŁOTY W PARYŻU 1922 R.

NAJWYŻSZE ODZNACZENIE na P.W.K.

"J. FRANA SZEK"
SPÓŁKA AKCYJNA W WARSZAWIE

MAGAZYNY DETALICZNE:

KRAKOWSKIE PRZEDM. 15,
TELEFON NUMER 601-72.
ALEJE JERUZOLIMSKIE 33,
TELEFON NUMER 901-78.

NAJSTARSZA I NAJWIĘKSZA FABRYKA W KRAJU ZAŁOŻONA W 1829 R.

DRZWI

**PŁYTOWE
SOSNOWE**

SOPÓCKO 32

STARACHOWICE
WARSZAWA 4 WARECKA 15